

Correctievoorschrift HAVO

2008

tijdvak 1

management & organisatie

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.

- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
 - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, hoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
 - 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.

- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 63 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen punten afgetrokken.

Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één punt afgetrokken tot een maximum van twee punten per opgave.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1

- 1 maximumscore 1**
product
- 2 maximumscore 1**
de premium status
- 3 maximumscore 2**
individuele reclame, omdat Grolsch (individuele fabrikant) zelf deze advertentie plaatst

Opgave 2

- 4 maximumscore 2**
De hoogte van het risico. Obligaties geven over het algemeen minder risico dan aandelen.
- 5 maximumscore 2**
 $15.000,- \times 1,1258^5 = \text{€ } 27.126,73$
- 6 maximumscore 2**
 $27.126,73 \times \frac{1}{1,0516^5} = \text{€ } 21.093,30$

Opgave 3

- 7 maximumscore 2**
voorbeelden van juiste antwoorden:
 - Financierders: in verband met het kunnen beoordelen van de mogelijkheid van financiering van de uitbreiding
 - Administrateurs: in verband met het maken van begrotingen
 - Leveranciers in verband met eventueel grotere toekomstige leveranties
 - Milieubeweging in verband met milieu effecten van de uitbreiding
- 8 maximumscore 2**
Hier is sprake van gedifferentieerde marketing omdat Goudvis zijn diensten aanpast aan de wensen van de verschillende soorten organisaties.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

9 **maximumscore 1**
niet- beïnvloedbare omgevingsfactor

10 **maximumscore 1**
De verhouding is $\frac{680}{2720} = \frac{1}{4}$.

11 **maximumscore 3**

- De groei van het aantal uren van de werkzaamheden op locatie: 2
 $2.720 \times 0,5 \times 0,6 + 2 \times 1.442 = 3.700$ uren
- De groei van het aantal uren op kantoor is dan: 1
 $3.700 \times \frac{1}{4} = 925$ uren

12 **maximumscore 2**
Het uurtarief is (bijvoorbeeld) $\frac{600.000}{5.000} = \text{€ } 120,-$ in 2007.

Het uurtarief in 2009 is $120 \times 1,10 = \text{€ } 132,-$.

13 **maximumscore 2**
Het aantal uren dat in 2009 extra gedeclareerd zal worden is 3.700 uren, waardoor de verwachte extra opbrengst $3.700 \times 132 = \text{€ } 488.400,-$ zal zijn.

14 **maximumscore 3**

- Variabele kosten $\frac{277.000 - 107.000}{3.400} = \text{€ } 50,-$ per uur in 2007 2
- De variabele kosten per uur in 2009: $50 \times 1,05 = \text{€ } 52,50$ 1

15 **maximumscore 3**

verandering van de totale opbrengsten		€ 488.400,-
verandering van de totale variabele kosten	€ 242.812,50	
verandering van de totale constante kosten	<u>€ 174.000,-</u>	
verandering totale kosten		<u>€ 416.812,50</u>
verandering totale winst		€ 71.587,50

Toelichting:

De verandering van de totale variabele kosten
(3.700 + 925) × 52,50 =

242.812,50

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

16 maximumscore 1

De conclusie is dat Goudvis het nieuwe personeel zal aantrekken want de verwachte winst in 2009 neemt toe ten opzichte van 2007.

Opgave 4

17 maximumscore 1

wanneer de emissiekoers van een aandeel hoger is dan de nominale waarde van een aandeel

18 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

- Een onderhandse lening wordt op onderhandse kapitaalmarkt verstrekt, een obligatielening op de openbare kapitaalmarkt.
- Bij een obligatielening staan de voorwaarden van tevoren vast. Bij een onderhandse lening kan onderhandeld worden over de voorwaarden (maatwerk).
- Een onderhandse lening kan snel en met weinig kosten tot stand gebracht worden.
- Het interestpercentage van een onderhandse lening ligt in het algemeen iets hoger dan van een obligatielening.

19 maximumscore 1

uit de post herwaarderingsreserve

20 maximumscore 2

uit de balanspost debiteuren, want er wordt eerst geleverd en later betaald.

Opgave 5

21 maximumscore 1

de functie van groothandel, want De Pieper levert niet aan de consument.

22 maximumscore 2

$185.000 + 50.000 = 235.000$ kilogram

Opmerking

Wanneer alleen 185.000 kilogram is geantwoord, nul punten toekennen.

23 maximumscore 2

$185.000 \times 0,23 = \text{€ } 42.550,-$

Opgave 6

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

24 maximumscore 2

Voor de continuïteit is het belangrijk dat het jaarlijkse resultaat positief is of opgevangen kan worden.

25 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

- Het boekenfonds is niet commercieel.
- De lonen van vakantiekrachten zijn gezien hun leeftijd laag.
- Het boekenfonds gebruikt de leegstaande lokalen als opslagplaats.
- De bezorgkosten zijn lager.

Opmerking

Wanneer het antwoord niet in informatiebron 4 voorkomt, geen punten toekennen.

26 maximumscore 2

- $\frac{101,05 + 141,35 + 31,10 + 4}{370} \times 100\% = 75\%$ 1
- De leerling is dus 25% goedkoper uit 1

27 maximumscore 2

- $270.000 + 252.000 = 522.000$ dus korting is 14% 1
- $270.000 \times 0,86 = \text{€ } 232.200,-$ 1

28 maximumscore 2

$$\frac{232.200 + 279.000 + 268.000 + 286.000 + 242.000}{5} = \text{€ } 261.440,-$$

29 maximumscore 3

$$28.194 + 252.000 \times 0,86 \times 0,05 \times \frac{2}{12} = \text{€ } 30.000,-$$

30 maximumscore 2

$$665.000 - (75.000 + 4.500 + 30.000 + 261.440 + 242.000 + 42.000 + 8.000) = 665.000 - 662.940 = \text{€ } 2.060,- \text{ nadelig.}$$

31 maximumscore 2

Ja, het heeft aan beide doelstellingen voldaan:

- Aan doelstelling a is voldaan want $25\% > 20\%$ 1
- Aan doelstelling b is voldaan, want de stand van de reserves is $\text{€ } 9.000,-$ en dat is groter dan het negatieve resultaat van $\text{€ } 2.060,-$ 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 7

- 32 **maximumscore 1**
De onderneming hoeft zelf geen vermogen te investeren.
- 33 **maximumscore 2**
operational leasing
- 34 **maximumscore 2**
Nee, want de hijskranen zijn bij operational leasing geen (economisch) eigendom van Pendaflex.

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma WOLF.
Zend de gegevens uiterlijk op 4 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

- Opgave 1 Advertentie, Tukkersbode (20 januari 2007)
Opgave 2 ASN Bank